

Nieuw onderzoek naar een staalkaart van reflectie binnen het medisch onderwijs

Sven Schaepkens

Binnen de huisartsopleiding speelt reflectie een belangrijke rol. Het onderzoek naar medisch onderwijs heeft veel conceptuele beschrijvingen en modellen over reflectie opgeleverd, maar voor huisartsen in opleiding is het nog niet altijd even duidelijk hoe ze reflectie op een zinvolle manier kunnen inzetten. Hoe doen ze dat precies, reflecteren in de praktijk?

Nieuw interdisciplinair onderzoek, waarin we filosofie en interactieonderzoek combineren, moet reflectie concreet en praktisch maken.^{1,2} Eerder verrichtten we een literatuuronderzoek naar de definitie van reflectie.³ Vervolgens voerden we een focusgroeponderzoek uit onder huisartsen in opleiding over de rol van reflectie in hun onderwijs. Ze spraken genuanceerd over reflectie en beschreven veel verschillende manieren om te reflecteren, zoals reflectieverslagen schrijven of het terugkijken en bespreken van opgenomen consulten met een opleider. Enerzijds vonden ze reflectie zeer belangrijk, anderzijds hadden ze soms het gevoel dat reflectieopdrachten niet meer waren dan een toetsingsmiddel dat nauwelijks enige educatieve meerwaarde had.

Met dit interactieonderzoek brengen we in kaart hoe huisartsen in opleiding in de praktijk reflecteren. We maken een conversatieanalyse van 27 opnamen van leergesprekken en 40 opnamen van de wekelijkse reflectieronde op de terugkomdag.^{4,5} Om inzicht te krijgen in de heersende reflectiecultuur en (reflectie)normen op de opleiding brengen we in kaart welke strategieën aïossen in een reflectieve gesprekssetting toepassen. De resultaten van ons onderzoek hopen we eind 2023 en begin 2024 te publiceren.

Tot slot vertalen we onze bevindingen naar een evidence-based werkvormenboek, dat we in 2024 uitbrengen. Daarin beogen we het abstracte fenomeen reflectie concreet te maken. Het boek dient als een staalkaart met voorbeelden uit de praktijk, die de kennis over reflectie verbreedt en hopelijk tot oefening inspireert. ■

Foto: Margot Scheerder

Hoe reflecteren huisartsen in opleiding in de praktijk?

LITERATUUR

1. Schaepkens SPC, Lijster T. Mind the gap: a philosophical analysis of reflection's many benefits. *Teach Learn Med* 2022;1-10.
2. Van Braak M, Huiskes M, Schaepkens S, Veen M. Shall we all unmute? A conversation analysis of participation in online reflection sessions for general practitioners in training. *Languages* 2021;6:72.
3. Schaepkens SPC, Veen M, De la Croix A. Is reflection like soap? A critical narrative umbrella review of approaches to reflection in medical education research. *Adv Health Sci Educ Theory Pract* 2021;27:537-51.
4. Welink LS, Charldorp TC, Di Colandrea L, Bartelink ML, Pype P, Damoiseaux RAMJ, et al. Bidirectional learning opportunities: how GP-supervisors and trainees exchange knowledge. *Med Educ* 2021;55:1407-18.
5. Van Braak M, Giroldi E, Huiskes M, Diemers AD, Veen M, Van den Berg P. A participant perspective on collaborative reflection: video-stimulated interviews show what residents value and why. *Adv Health sci Educ Theory Pract* 2021;26:865-79.

Schaepkens, SPC. Nieuw onderzoek naar een staalkaart van reflectie binnen het medisch onderwijs. *Huisarts Wet* 2023;66:DOI:10.1007/s12445-023-2296-6. Erasmus Universitair Medisch Centrum, afdeling Huisartsgeneeskunde, Rotterdam: S.P.C. Schaepkens, promovendus, s.schaepkens@erasmusmc.nl. Mogelijke belangenverstrengeling: niets aangegeven.

Dit is een bijdrage in de rubriek Lopend onderzoek, relevant voor de eerste lijn, geschreven door een promovendus.